

EXAMEN PHILOSOPHICUM – PERIODISK EVALUERING HØSTEN 2011

I. Generelt – vedr. spørsmålene 24, 25 og 26.

Denne høsten har hele 914 studenter besvart spørsmålene i periodisk evalueringsskjema. Dette er mer enn dobbelt så mange som i 2009 (405) og det er 406 flere enn i 2006 (508).

Det følger også til sammen 20 sider med kommentarer ("Eventuelle andre tilbakemeldinger om Exphil") og de aller fleste av disse er konstruktive – de peker enten på hva som bør forandres for å gjøre emnet bedre eller på hva som bør beholdes, mens noe over én side er utelukkende negative ytringer (à la Exphil er bortkastet!), samtidig som det gis noen utelukkende positive ytringer (à la Exphil er gøy!).

Den store deltakelsen og de mange konstruktive kommentarene (negative eller positive) tyder på økt engasjement om Exphil fra studentenes side, noe som i seg selv er gledelig.

Et annet gledelig resultat er at kategorien "lite fornøyd med Exphil alt i alt", har gått ned med 3,5% i forhold til 2009, mens kategorien "svært lite fornøyd med Exphil alt i alt" har gått ned med 5,2%. Tallene for den siste evalueringen er: Svært fornøyd: 6,0% - Godt fornøyd 31,3% - Middels fornøyd: 36,1% - Lite fornøyd: 15,3% og Svært lite fornøyd: 11,3%.

Denne svarfordelingen omfatter selvstudiums - og seminarvariantene sammenlagt. Det var imidlertid 678 respondenter fra seminarvarianten, mens det bare var 236 respondenter fra selvstudiumsvarianten. Det betyr at studentene fra seminarvarianten veier tyngst.

For seminarvarianten er kategorien Lite fornøyd på 14,8% (en nedgang på 4% i forhold til 2009) og kategorien Svært lite fornøyd er så lav som 8,5%. Dette tallet innebærer så å si en halvering i forhold til 2009. Dette kan tyde på en økning i studiekvalitet for seminarstudentene.

Tallene er tilsvarende verre for selvstudiumsvarianten og det er grunn til å rope varsku. Hele 16,9% var lite fornøyd, mens så mange som 19,5% var svært lite fornøyd. Begge tall er litt høyere enn i 2009.

Dette negative resultatet befester det generelt negative bildet av selvstudiumsvarianten. Av de 959 oppmeldte var det nå 332 som ikke møtte til eksamen, mens litt under 40% strøk på eksamen. Til sammenligning: på seminarvarianten var det bare 15 som ble registrert som ikke møtt, mens kun 32 strøk av alle de 1352 som var meldt opp til eksamen.

Likevel er ikke tallene for selvstudiumsvarianten høsten 2011 fullt så ille som tilsvarende tall fra tidligere år. Både strykprosent og antallet ikke møtte viser en klar bedring i forhold til gjennomsnittet. Dette kan skyldes podcasting av forelesningene og at det ble arrangert en to timers gjennomgang av tidligere eksamensoppgaver rett før eksamen.

Nytt av året er et spørsmål om i hvilken grad læringsutbyttet er oppnådd. 17,4% svarte i stor grad, 52,3% svarte i noen grad, 14,0% svarte i liten grad, 5,6% svarte "overhodet ikke", mens 10,7% ikke visste.

Tilsvarende spørsmål fra 2009 og 2006 angår realisering av læringsmålet med andre typer svaralternativer: Svært bra – Bra – Verken bra eller dårlig – Dårlig – Svært dårlig. De tre første kategoriene lå på litt over 80% i 2009, mens de lå litt under 80% i 2006.

Det tredje generelle spørsmålet i undersøkelsen angår filosofi – om respondenten synes filosofi som fag er interessant. I 2006 svarte 52,6% ja, i 2009 svarte 48,4% ja, mens hele 56,8% svarte ja høsten 2011. Alternativene nei og likegyldig hadde en tilsvarende forholdsmessig nedgang.

II. Grunner til å velge selvstudiumsvarianten. (Spm 5, 236 respondenter.)

88,9% sier at de tar Exphil fordi det er en del av programmet. Likevel er det mange av disse som tar selvstudium, til tross for at de kan velge seminarvarianten. Halvparten har enten ikke anledning til å følge obligatorisk undervisning (33,1%) eller de mener (også) de greier seg fint uten (17,8%). 23,7% ønsket seminarvarianten men var for seint ute til å melde seg på, mens 11% har fulgt undervisning ved et annet lærested. Andre visste ikke om seminarvarianten (4,7%) og noen droppet av underveis (6,4%).

Høsten 2011 droppet hele 187 studenter ut av seminarundervisningen, noe som ikke kommer frem av tallene i spørreskjemaet for periodisk evaluering. I en egen undersøkelse på Exphil viser det seg imidlertid at over halvparten har liknende grunner som i første og andre alternativ. Se egen Rapport om frafall, vedlegg nummer to i e-posten.

III. Pensum (spm 6 og 11.)

Nærmere 80% er enige eller litt enige i at pensum er passe stort både i antall sider og i antall tema/filosofier. Færre (57%) mener det er lett å gripe den røde tråden i pensum, mens hele 82% mener det burde vært mer innføringstekster og mindre originaltekster. 96% karakteriserer originaltekstene i filosofi – og vitenskapshistorie som vanskelige (helt enig eller litt enig), mens tallet synker til 79% hva angår etikktekstene.

Sammenholdt med svarene på spm 11, viser det seg imidlertid at over halvparten av de spurte (52%) bruker bare fra 0 – 5 timer pr uke på filosofidelen, og 45% bruker like lite tid på etikkdelen. Henholdsvis 38 og 35% bruker fra 5 – 10 timer pr uke. Svarene inkluderer både selvstudiums - og seminarvarianten – de første med 2 timers undervisning – de andre med 4 timer pr uke.

At så mange synes pensum er vanskelig står ikke i et rimelig forhold til den angitte tidsbruken, slik jeg vurderer dette. I så måte gir ikke disse tallene en god grunn til å redusere andelen originaltekster.

IV. Spm 7 – engasjerende forelesninger og seminarer?

Jeg gjengir separate data fra henholdsvis seminarstudentene (678 respondenter) og de som tar selvstudiumsvarianten (230 respondenter).

32% av de som tok seminarvarianten er enig i at seminarene er engasjerende, mens 39% er litt enig. Dette er greie tall, men hele 28% er uenig (bare 1% vet ikke). Flere av kommentarene som følger selve undersøkelsen tyder på at enkelte lærere ikke klarer å engasjere i tilstrekkelig grad. Det er derfor viktig at vi for lærerne setter i gang et seminar som tar opp god seminarundervisning som eget tema. Men det er på sin plass å nevne at flere andre kommentarer inneholder uforbeholden ros til forskjellige seminarlærere.

Bare 10% av seminarstudentene er enig i at forelesningene er engasjerende. 35% er litt enig. 36% er uenig, mens 20% vet ikke.

Dette synet på forelesningene støttes for så vidt av selvstudiumstudentene: 12% er enige i at forelesningene er engasjerende, mens 35% er litt enig. 23% er uenig, men hele 30% vet ikke. Det kan derfor være på sin plass å arrangere et seminar også for foreleserne – med fokus på god undervisning i lys av nyere forskning på temaet.

Imidlertid er 28% av seminarstudentene enig i at forelesningene er et vesentlig supplement til seminarundervisningen, og 33% er litt enig. 23% er uenig, mens 16% vet ikke.

Sammenlagt synes det som om disse dataene ikke gir noen gode grunner til å redusere forelesningstilbudet.

V. Dekker undervisningen emnets innhold – er den tilstrekkelig? Spm 8 – 9.

Svarene på dette spørsmålet viser til dels stor forskjell mellom studentene på de to variantene. På selvstudiumsvarianten svarer 3% svært bra og 35% bra. På seminarvarianten henholdsvis 14% - 50%. Svarprosentene er like store på alternativet ”verken bra eller dårlig”, nemlig 23%. Imidlertid svarer 31% av selvstudiumstudentene ”vet ikke, jeg har ikke fulgt undervisningen”.

Gjennomsnittlig er det litt under 80% av seminarstudentene som er uenig i at det er brukt for lite undervisning på Exphil I og II.

Blant selvstudiumstudentene er 35% uenig. Samtidig er 21% enig, mens hele 44% svarer ”vet ikke, jeg har ikke fulgt undervisning”.

Noen har foreslått at studenter på selvstudiumsvarianten bør tilbys egne kurs (med mange deltakere 100-150) som går over hele semesteret. Men tallene tyder altså på at det bare er noe i overkant av 20% av selvstudiumstudentene som ville fulgt slik undervisning.

VI. Studentene vurderer egen arbeidsinnsats – spm 12.

Jeg skal ikke gå nærmere inn på alle underspørsmålene fordi det blir for mange detaljer. Men avkrysningene på 12.4 er ganske interessante. Formuleringen var:

”Jeg har brukt mer tid på dette emnet enn på andre emner av tilsvarende omfang som jeg har fulgt”.

På seminarvarianten er 66% uenig, mens på selvstudiumsvarianten er 53% uenig. (Resten av studentene er enige eller litt enige.) Altså er det ikke veldig stor forskjell. Sammenholdt med

spm 11 som er forklart i avsnitt III ovenfor, kan dette gi en pekepinn om hvor mye studietid som går med til emner på bachelornivå ved UiO.

VII. Ulike undervisningsopplegg på seminarene – spm 13.

Formulering nummer 1: ”Å innlede på seminarene har fått meg til å arbeide aktivt med emnets innhold.”

Enig: 16% - litt enig: 20% - uenig: 16%. Så mange som 46% svarte ”vet ikke”.

Formulering nummer 2: ”Andres innledninger på seminaret har vært interessante.”

Enig: 10% - litt enig: 22% - uenig 25%. Så mange som 44% svarte ”vet ikke”.

Dette kan tyde på ulik praksis blant seminarlærerne. Det fins andre måter å aktivisere studentene på enn å få dem til å holde innledninger. Vi mangler oversikt over praksisene, men de spenner antakeligvis vidt. I kommentarene som følger undersøkelsen, hevder noen studenter at deres seminarlærer holdt rene forelesninger.

Uansett tyder avkrysningene på at det kan være behov for et seminar for lærerne med fokus på metoder i seminarundervisning.

VIII. Veiledning for seminarstudentene – spm 14 og 16.

Spørsmålet er: Hva synes du om veiledningen du har fått?

Svært bra: 17% - Bra: 37% - Verken bra eller dårlig: 18%.

72% finner altså veiledningen tilfredsstillende eller bedre. Veiledningen har nok betydning for karaktersetting på seminarvarianten. Vår tilsynssensor Erik Brown bemerker at antall B'er ligger høyt for forrige studieår: ”Der det er flest A'er, er blant de som skriver semesteroppgave, - 12 % av disse studentene fikk A i fjor høst, 10% nå i vår. Tilsvarende tall for skoleeksamen var henholdsvis 4% og 3%. C er for begge grupper den vanligste karakteren, men mange (33%) får B blant de som skriver semesteroppgave, (...)” (Tilsynssensors rapport høst 2011).

Samtidig er det 7% som mener at veiledningen var dårlig og 4% som mener at den var svært dårlig. 2% svarer at de ikke fikk tilbud om veiledning. 16% svarte at ”Jeg benyttet meg ikke av tilbudet jeg fikk om veiledning.”

På Exphils semestersider er tilbudet om veiledning gjort eksplisitt og lærerne oppfordres til stadig å gjøre oppmerksom på tilbudet i seminarene, også for å fange opp flere av dem som bevisst ikke benytter seg av veiledning.

For øvrig: Dette spørsmålet er nytt i forhold til tidligere undersøkelser. Imidlertid fins et annet spørsmål om veiledning som er noenlunde det samme for 2009 og 2011 (spm 16.10), nemlig om respondenten ønsker mer veiledning enn vedkommende har fått. I 2009 krysset 48% av for ja. Høsten 2011 krysset 21% av for ja. Dette tyder på at flere er fornøyde nå enn i 2009.

IX. Arbeidsformer – lytte til podcast – spm 15 og 17.

Spørsmålet om arbeidsformer har mange svaralternativer og jeg skal ikke gå inn på alle sammen, men bare trekke fram ett (nummer 15) som er høyst aktuelt, nemlig om studentene har lyttet til podcast av forelesningene. Svarprosenten gjelder seminar og selvstudium samlet.

- Aldri: 42%
- Sjelden: 18%
- Innimellom: 24%
- Jevnlig: 17%

Svarene på spørsmål 17 utdyper:

- Nei, selv om jeg visste om tilbudet: 33%
- Nei, jeg visste ikke om tilbudet: 15%
- Ja, men bare i de tilfellene jeg gikk glipp av en forelesning: 20%
- Ja, i tillegg til å følge forelesningene: 20%
- Ja, i stedet for å følge forelesningene: 18%

Avkrysningene på spm 15.6 om hvilke arbeidsformer studentene har brukt, gjelder nettopp om de har fulgt forelesningene:

- Aldri: 20%
- Sjelden: 19%
- Innimellom: 22%
- Jevnlig: 40%

Disse tallene tyder på at det fremdeles er den originale varen som studentene vil ha.

X. Spm 16

Dette spørsmålet angår også arbeidsformer, men da studentenes egne vurderinger av disse. Slik utdypes spm 15 i detalj og jeg henviser alle interesserte til svarene på selve undersøkelsen.

XI. Spm 18 – Underveisevaluering.

Spørsmålet (som er nytt av året) går ut på om studentene registrerte at det ble foretatt underveisevaluering i semesteret. 59% svarte ja, 41% svarte nei.

Dette er vel for dårlig i et år med god undervisning i fokus. Uansett er nå lærerne oppfordret til å foreta skriftlig evaluering ut fra den hensikt å eventuelt kunne endre undervisningsstil i tråd med studentenes ønsker - mens seminaret pågår.

XII. Spm 19 – kvalifikasjonskrav på seminarvarianten – flervalgsprøve og obligatorisk oppmøte.

49% var enig i at ”en flervalgsprøve gir en god kontroll på at jeg har lest hele pensum”. 32% var litt enig, mens 19% var uenig. Her er ingen særlig forskjell i forhold til 2009.

54% var enig i at ”obligatorisk oppmøte gjør at jeg har fått med meg mye jeg ellers ville gått glipp av”. 26% var litt enig, mens 20% var uenig. Det siste utgjør en nedgang på 9% i forhold til 2009.

15% var enig i at ”kravet om obligatorisk oppmøte på seminaret er for strengt”. 27% var litt enig, mens 57% var uenig. I 2009 var 45% uenig.

Ut fra disse tallene synes det lite rimelig å vurdere å innføre alternative kvalifikasjonskrav.

XIII. Spm 20 - Emnets vurderingsformer.

Blant seminarstudentene er 30% enig at vurderingsformene ”gir meg mulighet til å vise hvilke kunnskaper jeg har lært”. 54% er litt enig og 16% er uenig.

På selvstudiumsvarianten: 14% enig, 48% litt enig og 33% uenig. Skoleeksamen vurderes altså som en dårligere test på kunnskaper. Avkrysningene viser noe av den samme forskjellen angående ferdigheter, dog er forholdsvis flere (41%) uenige på selvstudium.

I begge grupper benekter henholdsvis 46% (seminar) og 55% at vurderingsformene har fått dem til å jobbe jevnt og trutt gjennom hele semesteret.

Igjen faller seminarvarianten best ut og det er betimelig nok en gang å anbefale at den i utgangspunktet kan tilbys flere enn bare programstudenter. Blant deltakerne i spørreundersøkelsen var det 131 (av 914) som var enkeltemnestudenter – i kommentarene som følger undersøkelsen er det noen som bemerker hvor heldig seminarstudenter er, fordi det jo er så lett å klare seg på seminarvarianten. Se også avsnitt I, i denne forbindelse.

XIV. Spm 21 – bestått/ikke bestått vs. A – B – C – D – E – F.

Forutsatt at terskelen for å bestå ville ligge på nåværende E-nivå svarte 48% ja på spørsmålet om de ønsket karakterene bestått/ikke bestått istedenfor nåværende karakterskala. 39% svarte nei, mens 13% svarte vet ikke.

Forutsatt at terskelen for å bestå ville ligge på et nivå mellom D og C, svarte 31% ja, 51% nei og 18% vet ikke, på det samme spørsmålet.

Studentparlamentet gikk i høst ut med en resolusjon om at både Exphil og Exfac burde innføre karakterene bestått/ikke bestått snarest mulig. Det synes å gå fram av svarene i denne undersøkelsen at studentene ikke tror at nivåheving er en sannsynlig følge. Hvis karakterene innføres i samsvar med forutsetning nummer to, virker det mest sannsynlig at gjennomføringsgraden synker betraktelig.

XV. Spm 22 – semestersidenes informasjon om diverse.

Fordi dette spørsmålet inneholder svært mange delspørsmål, gjengir jeg bare spørsmålene. Alternativene til hvert spørsmål er bra – tilstrekkelig – mangelfull. Undersøkelsen viser at gjennomsnittlig 10% mener at informasjonen er mangelfull, mens gjennomsnittlig i overkant av 40% mener at den er bra og i underkant av 50% mener den er tilstrekkelig. Min vurdering er at dette alt i alt er godt (nok) og at fremtidige endringer bare bør bli finpuss.

Spørsmålene angår informasjon om:

- 1) Emnets innhold og læringsmål
- 2) Emnets vurderingsformer
- 3) Tid og sted for undervisning
- 4) Tid og sted for flervalgsprøve, innlevering av semesteroppgave, evt eksamen
- 5) Beskjeder om endring av undervisning
- 6) Øvrig informasjon lenket opp fra semestersiden

XVI. Spm 23 – henvendelser til administrasjonen.

Spørsmålet lyder: Hvis du har henvendt deg til oss enten via personlig fremmøte, telefon eller e-post, hvor fornøyd er du med hjelpen eller informasjonen du har fått?

Godt fornøyd: 23% - Passe fornøyd: 17% - Misfornøyd 5%. (De resterende har ikke spurt.) Dette resultatet er kanskje ikke helt optimalt. De misfornøyde 5% utgjør hele 48 respondenter. Blant kommentarene som følger denne undersøkelsen er noen få myntet på administrasjonen og er negative – for eksempel hevder én student å ha blitt møtt med arroganse.

XVII. De medfølgende kommentarene

Kommentarene er mange og utgjør et forholdsvis sprikende materiale. Derfor skal jeg ikke forsøke å lage noe sammendrag. Men de kan opplagt fungere som en del av grunnlaget for planlegging av seminarer for seminarlærerne og for foreleserne – med henblikk på hva som er god undervisning ifølge nyere kunnskap.

Oslo, 09/02 – 2012.

Aksel Øijord - Exphilkoordinator og medlem av lederteamet på Institutt for filosofi, idéhistorie, kunsthistorie og klassiske språk (IFIKK)